

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	22107 - Psicologia del Desenvolupament en l'Edat Escolar / 4
Titulació	Grau d'Educació Primària (Pla 2013) - Primer curs
Crèdits	6
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Glòria Grases Colom						
<i>Responsable</i>	Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria					
gloria.grases@uib.es						

Contextualització

L'assignatura "**Psicologia del Desenvolupament**" és una assignatura fonamental per tal de poder entendre el canvi psicològic i social que es produeix en el subjecte durant la infància. La funció d'aquesta assignatura és comprendre l'evolució de les persones des dels primers anys de la seva vida fins al final de l'edat escolar (primària). Els continguts d'aquesta matèria ténen a veure amb els canvis psicològics que es produeixen i que estan relacionats amb la variable edat. Qualsevol persona que treballi educant infants, ha de tenir una idea bàsica de quins son, com es produeixen i quan es produeixen aquests canvis.

L'assignatura 'Psicologia del Desenvolupament' es troba temporalitzada al primer dels cursos dels estudis de Mestre de Primària, al segon semestre. Podria dir-se que aquesta assignatura es de fet una introducció a la psicologia, ja que es fa esment a processos psicològics bàsics, com ara la memòria, l'atenció, la percepció, el llenguatge, la cognició, etc., també fa referència als aspectes de la personalitat i del món de les emocions i de l'afectivitat, sense oblidar els aspectes socials i culturals en els quals es desenvolupen els subjectes.

Aquesta assignatura està considerada com a bàsica dins el pla d' estudis del grau d'Educació Primària, i forma part del mòdul : "Aprentatge i desenvolupament de la personalitat", dins la matèria: "Desenvolupament de la personalitat i processos d'aprenentatge", juntament amb les assignatures: "Psicologia de l'educació i acció tutorial" i "Estratègies d'aprenentatge i hàbits de treball en l'educació primària" (optativa de la menció "Acció tutorial").

Per tant, la matèria es troba orientada cap a la comprensió de les característiques evolutives dels nens i les nenes, així com la seva relació amb el procés educatiu i d'aprenentatge en el període 6-12 anys. És aquí on arrelen els continguts bàsics de l'assignatura, i que són: els aspectes conceptuals de la Psicologia del Desenvolupament, el **desenvolupament prenatal, el desenvolupament físic, cognitiu, lingüístic, social,**

Guia docent

emocional i de la personalitat durant la infància (a l'educació primària amb més èmfasi), com també els criteris pràctics per a l'optimització dels processos de desenvolupament.

Requisits

No hi ha requisits, ja que és tracta d'un assignatura bàsica de primer curs.

Competències

Específiques

- * Dominar els coneixements necessaris per a comprendre el desenvolupament de la personalitat d'aquests estudiants i identificar disfuncions (1.1.3).
- * Conèixer les característiques d'aquests estudiants, així com les característiques dels seus contextos motivacionals i socials (1.1.2).

Genèriques

- * Prendre consciència i valorar l'abast, les implicacions i dificultats de la professió docent en el món actual i potenciar una actitud positiva davant la formació continuada, entenent que el fet educatiu és una tasca permanent, sempre inacabada (1.2.5).
- * Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula i el rol del professorat com facilitador dels mateixos (1.2.10).
- * Promoure accions d'educació en valors i cultura de convivència que permetin actituds de respecte, afecte i acceptació orientades a la preparació d'una ciutadania activa i democràtica que facilitin les relacions interpersonals positives, l'autoestima i el desenvolupament emocional de l'alumnat tant dintre com fora del centre escolar (1.2.13).
- * Promoure el treball i l'esforç individual i cooperatiu (1.2.12).
- * Desenvolupar actuacions encaminades a assolir la igualtat d'oportunitats, l'equitat i la compensació de les desigualtats que afecten l'alumnat (1.3.6).
- * Capacitat d'anàlisi i síntesi (4.1.1).
- * Promoure habilitat en les relacions interpersonals (4.2.2).
- * Capacitat de treballar en equip (4.2.6).
- * Aprenentatge autònom (4.3.1).
- * Assumir la dimensió ètica i deontològica pròpia de la funció docent i actuar responsablement en conseqüència (4.2.4).
- * Capacitat de crítica i autocrítica (4.2.5).

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Guia docent

El programa comença amb una presentació introductòria dels conceptes referits a la **psicologia com ciència de la conducta**, la seva història, els seus principals paradigmes teòrics i processos bàsics de conducta que constitueixen el nucli del seu objecte d'estudi. Analitzarem les característiques generals dels canvis evolutius relacionats amb la variable edat i els seus principals models explicatius; descriurem i explicarem els canvis que es produeixen en cadascuna de les etapes del desenvolupament de la infància i adolescència a nivell: **psicomotor, cognitiu, lingüístic i afectiu-social**.

Continguts temàtics

Tema 1. Introducció a la psicologia del desenvolupament

En aquest tema s'expliquen els conceptes bàsics i els factors explicatius dels canvis psicològics. Per tant, ens endinsarem en l'àmbit de la psicologia que s'ocupa de descriure i explicar la naturalesa dels canvis de la conducta, exposant, en primer lloc les seves característiques generals, la manera que han estat estudiats històricament i, molt especialment, les teories vigents.

Tema 2. El desenvolupament prenatal

En aquest tema descriurem els ràpids canvis físics i funcionals que es produeixen en el nou ésser al llarg les etapes del desenvolupament intrauteri i analitzarem els efectes teratogènics de determinats agents interns i externs.

També parlarem dels infants prematurs i les seves característiques.

Tema 3. El desenvolupament psicomotriu

En aquest tema estudiarem com es desenvolupen en l'infant aspectes tant importants com els reflexes, la seva motricitat fina i gruixuda, essencials per al seu desenvolupament general.

Tema 4. El desenvolupament cognitiu

En aquest tema estudiarem el desenvolupament dels aspectes cognitius bàsics (sensació, percepció, atenció i memòria). També tractarem i analitzarem el desenvolupament de la intel·ligència.

Tema 5. El desenvolupament lingüístic

Els continguts d'aquesta unitat inclouen l'aprenentatge sobre els inicis de la comunicació en l'infant: la comunicació pre-verbal, el desenvolupament fonètic, lingüístic, semàntic, morfosintàctic i pragmàtic.

Tema 6. Desenvolupament social i emocional

En aquest tema estudiarem les principals característiques del desenvolupament social, emocional i de la personalitat.

També farem èmfasi en el desenvolupament de l'autoconsciència, del vincle afectiu, del fenomen de referència social, l'amistat, l'agressivitat, el rebuig social i els estils educatius paternals i dels germans. Finalment, incidirem en les emocions (definició, tipus, funcions, evolució) i veurem una sèrie de particularitats de caire bàsic sobre el temperament.

Tema 7. L'adolescència

Finalment, veurem els principals canvis que ocorren en l'adolescència, a nivell físic, cognitiu-emocional i social.

Metodologia docent

Guia docent

En aquest apartat es descriuen les activitats previstes a l'assignatura amb l'objecte de poder desenvolupar i avaluar les competències establertes per a l'assignatura.

Volum de treball

A continuació es presenta la distribució d'hores segons les diferents **activitats de treball presencial i no presencial** planificat en relació a les hores i als crèdits.

Activitats de treball presencial (2,4 crèdits, 60 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Explicacions de la professora i discussions en grup	Grup gran (G)	<p>S'explicaran a classe part dels continguts teòrics de l'assignatura més bàsics. Per tal de facilitar la tasca, es proporcionaran uns documents bàsics (apunts assignatura i lectures) a principi de curs, amb l'objectiu de possibilitar què els alumnes puguin revisar amb anterioritat a les classes el temari que es treballarà i, d'aquesta manera, es fomentarà la seva participació activa a l'aula. Per tant, es podrà disposar de temps a l'aula per reflexionar sobre els aspectes més interessants, aclarir dubtes, discutir i dialogar sobre els aspectes claus dels temes.</p> <p>Com els alumnes disposaran a principi de curs el temari de l'assignatura, s'espera que les classes serveixin pel debat i la reflexió. Es faran grups de discussió durant les classes per treballar punts concrets del temari. És necessari que l'alumne faci feina autònoma previa on treballi el material de l'assignatura del Campus Digital.</p> <p>Es valorarà positivament la participació de l'alumne a classe (registrant la seva assistència i participació).</p>	38
Classes pràctiques	Tallers i exposicions	Grup mitjà (M)	<p>Es realitzaran treballs en grup.</p> <p>Es valorarà positivament a la nota final de pràctiques la assistència a classe i participació activa de l'alumnat. Aquest aspecte es valora fins a un 10% de la nota final.</p> <p>Es realitzarà un treball grupal que té un pes del 25% a la nota final.</p> <p>El treball grupal s'haurà d'exposar a classe. Cada component del grup disposarà d'un temps individual per a exposar i defensar una part del treball grupal que seleccionarà la professora a l'atzar. Aquest apartat té un pes del 25% a la nota final.</p> <p>Per a superar l'assignatura cal haver superat el treball i l'exposició amb un mínim d'un 5.</p> <p>Qualsevol actitud que obstaculitzi les dinàmiques d'aula podrà tenir repercussió sobre la nota final de l'assignatura (per exemple, el fet de consultar les xarxes socials en temps de classe o dedicar-se a tasques alienes al contingut de l'assignatura), podent arribar a ser motiu de desqualificació.</p>	16

Guia docent

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Avaluació	Examen	Grup gran (G)	<p>A final de curs es realitzarà un examen dels continguts de l'assignatura (la matèria d'examen es troba penjada a Campus Digital a principi de curs).</p> <p>Per superar l'assignatura convé treure un 4,5 com a mínim a l'examen.</p> <p>El seu pes és d'un 40% a la nota final.</p> <p>Copiar a un examen és motiu de desqualificació; l'estudiant haurà de repetir l'examen havent d'esperar a la següent convocatòria per poder presentar-se</p>	6

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Activitats de treball no presencial (3,6 crèdits, 90 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Estudi del temari	<p>Una activitat no presencial important consisteix en preparar-se els temes, estudiar-los i aprofundir-hi abans de l'exposició a classe per part del professorat.</p> <p>Així com anar preparant l'examen final</p>	60
Estudi i treball autònom en grup	Exposició individual del treball grupal	Els alumnes defensaran el treball realitzat en grup. Cada alumne defensarà una part del treball que la professora li assigni de forma individual.	15
Estudi i treball autònom individual grupal o en grup	Realització d'un treball	<p>Aquesta activitat consistirà en la realització d'un treball de recerca en grup, el qual es detallarà a principi de curs.</p> <p>Es valorarà la redacció i ortografia: La presència d'errades ortogràfiques i/ o gramaticals a qualsevol activitat acadèmica lliurada per part de l'alumnat serà qualificada negativament.</p> <p>El plagi d'alguna part o de la totalitat d'un treball és motiu de desqualificació; l'estudiant haurà de repetir el treball havent d'esperar a la següent convocatòria per poder presentar-se.</p>	15

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Guia docent

Es valorarà **positivament la assistència i participació activa** de l'alumne a classe (es farà un registre d'assistència i participació).

Per superar satisfactòriament l'assignatura cal:

- Haver **realitzat el treball d'investigació en grup i tenir una nota mínima d'un 5 sobre 10**. S'ha de lliurar en la data acordada a classe. **S'ha d'haver exposat el treball a classe i tenir una nota mínima de 5 sobre 10**.

Lliurar el treball fora de plaç implica que només pugui ser valorat com a "apte" o "no apte".

- Haver **superat l'examen** (com a mínim un 4,5 sobre 10).

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Explicacions de la professora i discussions en grup

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Altres procediments (no recuperable)
Descripció	S'explicaran a classe part dels continguts teòrics de l'assignatura més bàsics. Per tal de facilitar la tasca, es proporcionaran uns documents bàsics (apunts assignatura i lectures) a principi de curs, amb l'objectiu de possibilitar que els alumnes puguin revisar amb anterioritat a les classes el temari que es treballarà i, d'aquesta manera, es fomentarà la seva participació activa a l'aula. Per tant, es podrà disposar de temps a l'aula per reflexionar sobre els aspectes més interessants, aclarir dubtes, discutir i dialogar sobre els aspectes claus dels temes. Com els alumnes disposaran a principi de curs el temari de l'assignatura, s'espera que les classes serveixin pel debat i la reflexió. Es faran grups de discussió durant les classes per treballar punts concrets del temari. És necessari que l'alumne faci feina autònoma previa on treballi el material de l'assignatura del Campus Digital. Es valorarà positivament la participació de l'alumne a classe (registrant la seva assistència i participació).
Criteris d'avaluació	Participació dinàmica. Es valorarà la preparació prèvia de l'assignatura, la reflexió i argumentació fonamentada a nivell teòric, el ser crític constructiu i reflexiu. Es recolliran les reflexions grupals i es faran anotacions de camp de les intervencions dels alumnes

Percentatge de la qualificació final: 10%

Tallers i exposicions

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Altres procediments (recuperable)
Descripció	Es realitzaran treballs en grup. Es valorarà positivament a la nota final de pràctiques la assistència a classe i participació activa de l'alumnat. Aquest aspecte es valora fins a un 10% de la nota final. Es realitzarà un treball grupal que té un pes del 25% a la nota final. El treball grupal s'haurà d'exposar a classe. Cada component del grup disposarà d'un temps individual per a exposar i defensar una part del treball grupal que seleccionarà la professora a l'atzar. Aquest apartat té un pes del 25% a la nota final. Per a superar l'assignatura cal haver superat el treball i l'exposició amb un mínim d'un 5. Qualsevol actitud que obstaculitzi les dinàmiques d'aula podrà tenir repercussió sobre la nota final de l'assignatura (per exemple, el fet de

Guia docent

consultar les xarxes socials en temps de classe o dedicar-se a tasques alienes al contingut de l'assignatura), podent arribar a ser motiu de desqualificació.

Criteris d'avaluació Claredat expositiva: grau i qualitat de les intervencions orals. Veure rúbrica aula virtual assignatura

Percentatge de la qualificació final: 10%

Examen

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	A final de curs es realitzarà un examen dels continguts de l'assignatura (la matèria d'examen es troba penjada a Campus Digital a principi de curs). Per superar l'assignatura convé treure un 4,5 com a mínim a l'examen. El seu pes és d'un 40% a la nota final. Copiar a un examen és motiu de desqualificació; l'estudiant haurà de repetir l'examen havent d'esperar a la següent convocatòria per poder presentar-se
Criteris d'avaluació	Assimilació dels continguts. Comprensió dels conceptes fonamentals de l'assignatura. Capacitat de saber relacionar conceptes.

Percentatge de la qualificació final: 40%

Exposició individual del treball grupal

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Proves orals (recuperable)
Descripció	Els alumnes defensaran el treball realitzat en grup. Cada alumne defensarà una part del treball que la professora li assigni de forma individual.
Criteris d'avaluació	Veure rúbrica aula virtual.

Percentatge de la qualificació final: 15%

Realització d'un treball grupal

Modalitat	Estudi i treball autònom individual o en grup
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	Aquesta activitat consistirà en la realització d'un treball de recerca en grup, el qual es detallarà a principi de curs. Es valorarà la redacció i ortografia: La presència d'errades ortogràfiques i/o gramaticals a qualsevol activitat acadèmica lliurada per part de l'alumnat serà qualificada negativament. El plagi d'alguna part o de la totalitat d'un treball és motiu de desqualificació; l'estudiant haurà de repetir el treball havent d'esperar a la següent convocatòria per poder presentar-se.
Criteris d'avaluació	Capacitat de reflexió i discussió. Nivell de fonamentació teòrica. Nivell d'aprofundiment assolit. Grau d'ampliació realitzada per l'alumne (aprenentatge autònom) del temari de classe. Qualitat i originalitat del treball presentat.

Percentatge de la qualificació final: 25%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Recursos bibliogràfics **bàsics** per comprendre, completar i millorar els continguts teòrics explicats a classe. Es recomana a l'alumne consultar el següent material bibliogràfic.

Bibliografia bàsica





Guia docent

BERGER, K. S. (2004). Psicología del desarrollo. Madrid, Panamericana.

BERK, L. E. (2004). Desarrollo del niño y del adolescente. Madrid, Prentice Hall Iberia.

SHAFEER, D. R. (2000). Psicología del desarrollo. Infancia y adolescencia. Madrid, Thomson.

VASTA, R. I ALTRES (1999) Psicología Infantil. Madrid: Ariel.

Bibliografia complementària

CARPENA, A. (2001). Educació socioemocional a primària. Barcelona: Eumo.

MEHLER, J.; DUPOUX, E. (1992). Nacer sabiendo. Introducción al desarrollo cognitivo del hombre. Madrid: Alianza.

RIGO, E. (2005). Las dificultades de aprendizaje escolar. Manual práctico de estrategias y toma de decisiones. Barcelona, Ars Medica.

SELIGMAN, M. (1999). Niños optimistas. Barcelona: Grijalbo.

Altres recursos

NOTA IMPORTANT REFERENT A LES HORES DE TUTORIES: Per tal d'aprofitar de manera més efectiva les hores de tutories es recomanable concertar cita prèvia a través del correu electrònic (gloria.grases@uib.es), i poder acordar hores de tutories adients per a l'alumnat.

